

Influència de la religió i l'Església a l'onomàstica inquera del període 1816-1820

Jaume Jaume Mayol

Universitat de les Illes Balears (UIB), Departament de Matemàtiques i Informàtica, Escola Universitària d'Hoteleria de les Illes Balears (EHIB), Departament de TIC. jaume.jaume@uib.es.
ORCID: 0000-0001-9325-3346

doi: 10.3306/JELINCA.22.181

Paraules clau: onomàstica, sistemes de transmissió onomàstica, religió, santoral.

Resum. *L'onomàstica és un dels elements diferenciadors de la cultura d'una àrea geogràfica, i s'ha convertit en una important eina de caracterització cultural. L'onomàstica de la societat mallorquina i de la ciutat d'Inca, fins ben entrat el segle XX, ha estat sotmesa a unes normes socials i tradicionals d'assignació de nom als nounats. Aquestes normes han minvat les opcions de disposar d'una major varietat de noms al corpus onomàstic, deixant només llibertat per assignar els segons noms de baptisme. En el present estudi s'analitza la influència de la religió i dels preveres d'Inca per assignar noms i segons noms als nounats del lustre 1816-1820.*

Keywords: Onomastics, Name Giving Process, Religion, Calendar of Saints' Days

Abstract. *The Onomastics has become a culture differentiating element and a tool for cultural characterization. The majorquinian onomastics uses and custom has follow, until the XX century, some traditional rules according to some specific and strict Name Giving Process, that didn't allow freedom to assign names out of the established rules. This document analyzes the influence of Religion and the religious in the Onomastics in the town of Inca between the period 1816 to 1820.*

1. INTRODUCCIÓ

De l'anàlisi del corpus de noms dels membres d'una determinada comunitat cultural humana es poden deduir importants trets diferenciadors amb altres cultures. El conjunt de noms es converteix en part del patrimoni cultural i els estudis onomàstics esdevenen, per tant, eines que permeten avaluar les relacions familiars existents entre els membres de diverses generacions.

La necessitat dels estudis onomàstics d'analitzar diferents generacions obliga a examinar-ne dades per poder obtenir conclusions rellevants. En el sistema tradicional de transmissió onomàstica mallorquina de principis del segle XIX, basat en la repetició dels noms dels antecessors, cal analitzar un mínim de tres generacions familiars. Per tant, l'anàlisi onomàstica obliga

a revisar i investigar el nom de fins a set persones (padrins, padrines, pare, mare i nadó). Per aquest motiu, els estudis onomàstics poden requerir el tractament de grans volums de dades, fent necessari utilitzar sistemes de tractaments massius de la informació.

L'esmentat sistema de transmissió onomàstica deixa als progenitors poca llibertat per triar el nom dels seus fills i filles. Aquests venen obligats pel pes de la tradició onomàstica, de manera que només hi ha llicència per elegir noms de fills en casos de molta descendència o emprant més d'un nom per batiar el fill nadó. En aquest darrer cas, es pot analitzar si hi ha algunes normes o usos socials d'assignació de nom o se segueix algun tipus de tradició o norma social.

L'estudi que es presenta a continuació inclou una anàlisi de l'onomàstica al lustre 1816-1820, amb una revisió del sistema de transmissió en aquest àmbit i la influència de la religió i l'Església a l'onomàstica inquera.

2. TRADICIÓ ONOMÀSTICA

2.1. Importància de l'onomàstica

El terme *onomàstica* té, segons el diccionari, diferents accepcions: tant pot referir-se a tot el que està relacionat amb els noms propis com a la festa d'un sant segons el santoral catòlic, o a l'estudi científic dels noms propis. En qualsevol cas, el que es pot dir amb certesa de l'onomàstica és que l'estudi dels noms d'una cultura, civilització o comunitat humana dona molta informació sobre el col·lectiu de persones analitzades. De fet, el fet mateix de donar nom a les persones influeix de manera determinant a la seva vida. L'assignació d'un nom a un nadó és una funció classificatòria que es perllonga durant tota la vida (Zabalza, 2008).

De la mateixa manera que el corpus onomàstic caracteritza una comunitat humana, els canvis en el conjunt de noms també en provoquen a la caracterització d'aquesta mateixa comunitat. Queda clara, per tant, la importància de comprendre, revisar i analitzar els sistemes de transmissió onomàstica d'una cultura, així com la seva evolució, al llarg de la seva història i en moments determinats d'aquesta. D'aquesta anàlisi es poden obtenir conclusions sobre orígens ètnics, devocions, oficis i característiques racials, sense deixar de banda altres com l'endogàmia (Salazar, 2008).

L'estudi onomàstic arriba a ser tan important que el d'una comunitat esdevé un sistema bàsic per conèixer elements característics de la mentalitat col·lectiva d'un grup social. Així mateix, és fonamental analitzar els sistemes de transmissió onomàstica que se segueixen, el respecte a aquests i la seva evolució al llarg del temps (Ballesteros, 2004).

2.2. Sistemes de transmissió onomàstica

Quan es parla de sistema de transmissió onomàstica es refereix al conjunt de normes i convenis socials, quasi sempre de tradició oral, que determinen el nom dels nounats. Els sistemes de transmissió onomàstica van canviant al llarg del temps, com també la influència de la societat envers el seu seguiment (Salazar, 2008).

Els sistemes de transmissió onomàstica seguits a Espanya a partir de la Renaixença es basen en aspectes relacionats, principalment, en la repetició de noms dels antecessors, assignar noms segons el santoral del dia del naixement o seguir les devocions populars dels noms dels sants patrons, entre d'altres. Per exemple, les adoracions d'algunes comunitats a la figura de santa Maria han generat molts d'infants amb els noms de Maria i Mariano, com a nom principal o segon nom (Meza, 2016; Salazar, 2008).

A les Illes Balears, especialment a Mallorca i Menorca, el sistema de transmissió onomàstica seguit quasi fins al segle XXI s'ha basat a seguir un ordre molt estricte, a partir dels noms dels antecessors dels nadons. Així (Miralles, 2018):

- En primer lloc, s'assignen els noms dels padrins de part de pare, al primer fill i a la primera filla.
- En segon lloc, s'assignen els noms dels padrins de part de mare, per al segon fill i la segona filla.
- En tercer lloc, es donen els noms dels pares. Ja seria per al tercer fill o filla.
- A continuació ja s'empren els noms dels germans dels pares, per ordre d'edat.
- En cas que aquest sistema provoqui una repetició de nom, llavors es bota la norma i es passa a la següent.

Aquest sistema de transmissió onomàstica seguit a Mallorca i Menorca es converteix, *de facto*, en un sistema de perpetuació de noms a través de fills i néts. El corpus onomàstic té poques variacions, i els noms i percentatges d'aparició de noms canvien poc al llarg del temps. A part, aquest sistema de transmissió deixa poca llibertat per assignar nous noms, i queda només la possibilitat d'assignar noms secundaris a continuació del principal (Meza, 2016; Pieras, 2002).

En el cas de Mallorca, la tradició onomàstica anava acompanyada d'una de baptisme, de manera que la figura dels padrins de les fonts també estava estipulada amb una ordenació molt estricte. Per exemple, el padrins de les fonts eren, per al primer nadó, el padrí patern i la padrina materna, mentre que per al segon eren el padrí matern i la padrina paterna. Els següents padrins de les fonts eren els germans dels pares del nadó o els germans del nadó, per ordre d'edat (Mascaró, 1995).

A partir del segle XVIII se solien assignar diversos noms als nadons. Aquests podien ser els dels padrins de les fonts o noms derivats de devocions familiars o socials a sants, com per exemple el patró de la parròquia (Mascaró, 1995)

3. TRACTAMENT MASSIU DE LA INFORMACIÓ

Les investigacions en aquest àmbit, com s'ha dit anteriorment, requereixen la utilització de grans volums de dades, a fi de poder establir relacions onomàstiques de manera precisa. La mateixa acumulació de dades provoca, en ocasions, que aquestes siguin quasi indesxifrables si es tracten amb mitjans tradicionals basats en una interpretació purament humana. Si bé la intervenció humana ha d'orientar aquests estudis, es fa necessari disposar de sistemes d'informació que permetin tractar grans volums de dades (Sarduy, 2007).

L'objectiu principal de l'anàlisi de dades és l'obtenció de resultats a partir del seu processament automàtic, normalment procedents de diverses fonts de dades. El tractament es du a terme seguint models matemàtics i estadístics, que ofereixen resultats que després poden ser més fàcilment interpretats per part dels investigadors. Ara bé, la simple acumulació de dades no suposa una tècnica eficient si no es realitza de manera ordenada i dimensionada amb el problema a tractar. Així, l'anàlisi de dades hauria de seleccionar, tractar i emmagatzemar només les que són necessàries per assolir l'objectiu de l'estudi. Per tant, una investigació onomàstica basada en tractament de dades hauria de seguir les fases següents (Rodríguez *et al.* 2005; Sarduy, 2007):

- Identificació i selecció de les dades rellevants per a l'estudi: aquesta fase té un component completament humà, preferentment una persona experta en la matèria a analitzar.
- Recollida i emmagatzemament de dades: depenent del format de les fonts de dades, aquesta recollida es pot fer per mitjans humans o automàtics. El resultat és la creació d'una base de dades adaptada als objectius de l'estudi.
- Tractament de la informació i generació de resultats: aquesta fase té un component tecnològic important quant a tractament automàtic de dades. Està relacionada amb els conceptes de *Knowledge Discovery in Databases* (KDD) o *Data Mining* (DM), que són procediments d'extracció de coneixement a partir d'informació emmagatzemada a bases de dades.
- Interpretació de resultats, que ha de ser realitzada per experts humans.

L'obtenció d'informació a partir de dades implica haver de seguir uns determinats mètodes d'investigació, que poden ser de caràcter qualitatiu i quantitatiu. El tractament de dades quantitatives genera resultats basats en dades classificades, mentre que el tractament de dades qualitatives es basa en interpretacions de la realitat i de les dades. El procés d'anàlisi de dades en necessita de classificades de manera matemàtica o racional, per tant, s'ha de fer una codificació i estructuració de dades en forma de variables quantitatives (Rodríguez *et al.*, 2005).

Per poder recollir dades que es puguin tractar de manera automàtica es recomana seguir les fases següents (Fernández, 2006; Rodríguez *et al.*, 2005):

- Una reducció de dades, que consisteix a identificar, categoritzar o classificar-les segons diversos criteris.
- Una transformació i agrupació de dades, per realitzar resums numèrics i gràfics.
- Una interpretació dels resultats.

Un altre aspecte a tenir en compte és la fiabilitat de les dades. Disposar de dades de qualitat incrementa la probabilitat d'èxit en l'obtenció de resultats, especialment quan aquestes són tractades de manera automàtica (Sarduy, 2007).

4. FONTS DE DADES

Per la naturalesa de les dades a tractar a estudis onomàstics, les fonts més útils són els registres civils, jutjats de primera instància, jutjats de pau, documentació d'arxius municipals, padrons d'habitants, censos electorals i documentació eclesiàstica disponible a fons parroquials. Aquestes darreres són, en moltes ocasions, les úniques fonts de dades anteriors a 1870 (Lozano, 2020).

Derivada de l'obligació imposada per les autoritats eclesiàstiques, el 1495, de mantenir registres eclesiàstics de naixements, matrimonis i defuncions dels feligresos, la feina del clergat ha possibilitat l'existència de llibres amb dades detallades que, amb un correcte tractament, permet extreure conclusions de caire onomàstic. La informació que està inclosa als esmentats llibres de registre és, bàsicament (Delgado, 2011; Fernández, 2015):

- Dels baptismes: data i lloc del baptisme, nom, gènere i legitimitat del batiat, així com les dades personals dels pares, padrins i padrins de les fonts.
- Dels matrimonis: data i lloc, nom complet, estat civil anterior, edat i professió dels contraents; també les dades personals dels pares, padrins i testimonis de les noces.
- De les defuncions: data de l'òbit, nom complet, estat civil, edat, professió, motiu de la mort i dades personals del cònjuge, pares i fills. En ocasions s'incorporen anotacions relacionades amb la realització de testament per part de la persona difunta.

5. DESCRIPCIÓ DE L'ESTUDI

El treball d'investigació està orientat a fer una anàlisi onomàstica dels noms de les persones batiades a Inca durant el període 1816-1820, amb els objectius següents:

- Comprovar el grau de respecte de les normes del sistema de transmissió onomàstica del període analitzat.

- Esbrinar els criteris seguits a l'assignació de noms secundaris.
- Esbrinar el grau d'influència de la religió o de l'Església a la selecció de noms principals o secundaris.

Per poder elaborar l'estudi s'ha seguit la següent metodologia de treball:

- S'han recopilat informació de certificats de baptisme d'Inca durant el període objecte de l'estudi. S'han extret les dades de tots els baptismes, classificat i emmagatzemat de manera estructurada a una base de dades creada específicament per a l'estudi. Aquestes s'han obtingut dels llibres de baptismes disponibles a la parròquia Santa Maria la Major (APSMJ, 1816-1827).
- A continuació s'ha procedit a fer una depuració de dades. S'han detectat errades tant a la transcripció com a les pròpies fonts documentals. La detecció de dades s'ha realitzat seguint procediments automàtics, i la correcció s'ha fet de manera manual, amb anàlisi prèvia de l'origen de l'errada. La base de dades final està composta d'informació d'unitats familiars (amb el nom dels cònjuges) i persones (tant batiades com familiars directes de les persones batiades). En els casos de les persones batiades i del pare i mare dels nadons, s'han determinat vincles paternofiliars. D'aquesta manera, la base de dades es pot veure com una instància temporal dels arbres genealògics de totes les persones nascudes a Inca durant el lustre 1816-1820.
- Una vegada estructurat, s'ha procedit a extreure resultats entre variables clau de la base de dades. L'extracció de resultats s'ha duit a terme a partir de criteris humans encaminats a determinar quines dades s'han d'analitzar i de quina manera.

6. DESENVOLUPAMENT I RESULTATS

6.1. Descripció de la mostra

La base de dades s'ha generat a partir de la transcripció de la informació de totes les partides baptismals del Llibre de baptismes parroquial de Santa Maria la Major d'Inca, compreses entre els anys 1816-1820. S'ha seleccionat aquest lustre, que acaba 200 anys abans de l'inici de l'estudi onomàstic.

De cada persona s'han registrat les dades següents:

- Número de registre especificat al catàleg de baptismes.
- Data de baptisme, que en moltes ocasions coincideix amb la data de naixement.
- Gènere, nom, segons noms i llinatges de la persona batiada.
- Dades personals de pare, mare i padrins i padrins de les fonts, incloent el nom i l'origen geogràfic. En el cas dels padrins de les fonts, en alguns casos s'especifica el parentiu amb el nadó.

- Nom del clergue que ha administrat el sagrament.
- En els casos afectats, indicador de part múltiple.
- Comentaris addicionals com la professió del pare o padrí, o la legitimitat dels nadons (especialment per indicar si són pares desconeguts).

En total s'han introduït les dades de 653 baptismes, amb 30 ítems cada un d'ells. Això suposa un total de 19.590 ítems de dades.

A partir de la informació s'ha realitzat un tractament que es descriurà més avall, amb el resultat següent:

- S'han identificat 1.085 unitats familiars de dues generacions: la dels padrins i la dels progenitors dels batiats, que anomenarem generació 1 i 2. La primera està formada per 641 matrimonis i la segona, per 444 unitats familiars (espòs i esposa).
- S'han identificat un total de 2.823 persones, repartides en tres generacions. Les dades de les persones s'han agafat directament de les partides de baptisme, mentre que les relacions familiars s'han obtingut a partir de la interpretació i l'estructuració de les dades de pares i padrins dels batiats. Així, es disposa de les dades de 1.282 padrins, 888 progenitors i 653 nadons.

Quant a la representativitat de la mostra dintre de la localitat d'Inca, si es tenen en compte diversos estudis de població, es pot dir que la població d'Inca era, el 1820, d'aproximadament 3.400 persones. Per tant, la mostra de la base de dades podria suposar entre el 70 % i el 80 % de la població. A la taula 1, es poden observar les estimacions de població d'Inca entre 1800 i 1887 (Ferrer, 1994; Fullana, 2010; Ginard i Estrany, 2012; INE; 2021; Pieras, 2018; Salvà, 1977).

Any	Habitants	Font bibliogràfica
1800	3.000	(Fullana, 2010)
1805	3.538	(Ginard i Estrany, 2012)
1835	3.935	Censal (Fullana, 2010)
1842	4.518	(Ferrer, 1994)
1857	5.925	Censal (Ginard i Estrany, 2012; INE, 2021)
1860	6.038	(Pieras, 2018)
1887	7.539	(Salvà, 1977)

Taula 1. Evolució de la població d'Inca a partir de 1800. Font: elaboració pròpia (Ferrer, 1994; Fullana, 2010; INE; 2021; Pieras, 2018; Salvà, 1981).

Com a comentaris addicionals, es pot dir que:

- El 49,56 % de batiats eren nines.
- A la mostra apareix un total de 14 persones filles de pares desconeguts: 11 entre les batiades entre 1816 i 1820 (1,68 % dels nadons) i 3 entre els progenitors dels nadons. Aquesta circumstància s'ha tengut en compte en analitzar el sistema de transmissió onomàstica.

Prevere	Baptismes	Percentatge sobre el total de baptismes
Gabriel Ramis	350	53,60 %
Joan Corró	175	26,80 %
Joan Ferrer	80	12,25 %
Joan Amengual	24	3,68 %
1857	5.925	Censal (Ginard i Estrany, 2012; INE, 2021)
1860	6.038	(Pieras, 2018)
1887	7.539	(Salvà, 1977)

Taula 2. Preveres que administren la majoria de baptismes a Inca al període 1816-1820. Font: Elaboració pròpia (APMSJ, 1816-1820).

Dels religiosos que administren el sagrament del baptisme a la mostra analitzada es pot dir que:

- Hi ha un total de 16 preveres, dels quals n'hi ha 8 que només fan un únic baptisme.
- Hi ha quatre preveres que administren aproximadament el 96,17 % dels sagraments. Aquest preveres són, com es pot veure a la taula 2, Gabriel Ramis, Joan Corró, Joan Ferrer i Joan Amengual.
- En un cas hi ha un baptisme administrat per un pare, per necessitat.

Quant als preveres, s'ha de destacar que no es té la seguretat que tots els baptismes vinculats a un prevere a la taula 2 siguin fets per la mateixa persona. El motiu és que es poden comptar fins a (Fiol i Parets, 2017):

- Tres preveres de nom Gabriel Ramis: Gabriel Ramis i Alomar (que el 1792 feia el títol de Patrimoni per poder ser admès als ordes majors), Gabriel Ramis i Alzina (que havia fet el títol de Patrimoni a 1808) i Gabriel Ramis i Bissellach (que va fer títol de Patrimoni a 1809).
- Dos preveres de nom Joan Ferrer: Joan Ferrer i Cabrer (que el 1808 va fer el títol de Patrimoni per poder ser ordenat sotsdiaca) i Joan Ferrer i Llabrés (que el 1797 iniciava el títol de Patrimoni).

En el cas de Joan Corró, sembla que es tractaria de Joan Corró i Llobera, que vivia a la placeta d'en Corró i era vicari i beneficiat de la parròquia d'Inca. El 1815 va fer el títol de Patrimoni, i morí a Inca el 1886.

6.2. Classificació, depuració i tractament de dades

A efectes de poder fer tractaments individualitzats de cada una de les dades, aquestes s'han classificat de manera que cada una es vincula amb únic concepte. Per exemple, no s'ha considerat el nom complet de les persones, sinó que aquest s'ha dividit en tres atributs de dades: nom, primer llinatge i segon llinatge. Així mateix, s'ha distingit entre el nom principals i els secundaris. Igualment, aquests s'han treballat de manera individualitzada.

El dit sistema de classificació ha permès fer una unificació de criteris en relació amb noms i llinatges. En el moment de l'escriptura de noms i llinatges, especialment en aquests darrers, s'han detectat diverses grafies, fins i tot per especificar els llinatges dels batiats i dels progenitors: algun nadó tenia grafia diferent en el llinatge del batiat i en el del pare (per exemple, PAYERAS per PAERAS o PAYERES per PAYERAS). Per dur a terme la unificació de criteris s'han establert sistemes de detecció automàtica de variants de noms i llinatges, de manera que s'ha procedit a fer una conversió a la variant més usual. Altres variacions detectades al procés de classificació han estat:

- Si bé els noms estan escrits en la seva variant castellana, a efectes de tractaments de dades s'ha decidit convertir-los al català.
- S'han adaptat els noms i llinatges segons les normes ortogràfiques d'accentuació i grafia actuals, atès que no se seguia cap norma general, unificant criteris. Per exemple, s'ha assumit la variant del llinatge CÀNAVES (com a variant més apareguda) com a substitut de les variants aparegudes CANAVAS, CÁNAVAS, CÁNIVES, CÀNIVES.
- En el cas dels noms, s'ha detectat en alguns casos la utilització de la lletra H darrere T. Per exemple, apareixen els noms BARTHOMEU, MATHEU, THERESA, MATHIAS. S'ha decidit escriure'ls segons la grafia actual.
- Alguns llinatges apareixen escrits amb grafies diferents de l'actualitat. Així, ens trobam amb el llinatges LLOMPARD, BALLE, COMPAÑY, ESTRANY, BERTRAN. En general s'ha mantingut la forma original que es trobava als fulls de registre, excepte en els casos d'aparició de lletres que no són del català, com la Ñ de COMPAÑY i ESTRANY.
- Altres noms apareixen amb variants com JAYME, PHELIPE o JOSEF. També en aquests casos s'han utilitzat les grafies actuals.

Una vegada finalitzades les fases de classificació i depuració de dades, s'ha iniciat el seu tractament:

- El primer que s'ha fet ha estat detectar errades de transcripció de dades. Per aconseguir aquest objectiu s'han identificat totes les unitats familiars, assignant cada batiat a la seva unitat. D'aquesta manera s'han detectat incoherències a llinatges i noms, que han permès la seva posterior revisió manual. Aquesta identificació d'unitats familiars ha permès, també, esbrinar llinatges que eren de difícil lectura.

- A continuació, a partir de les unitats familiars, s'han pogut detectar i corregir dues errades a les fonts de dades (0,3 % del total de dades) i una duplicitat de registre de baptisme (que s'ha eliminat de les dades).
- Les dades s'han segmentat en dos nivells: un que inclou tots els matrimonis i un altre de totes les persones. Les dades bàsiques que es tenen de les persones són: nom principal, llinatges, gènere i lloc de naixement. Altres dades que no estan disponibles per a totes les persones (només en els baptismes) són: data de naixement, noms secundaris, relacions de filiació, indicador de germans bessons, nom del clergue i comentaris de caire social.
- Amb la base de dades ja estructurada ha estat possible realitzar un seguit de tractaments orientats a la consecució dels objectius de l'estudi plantejat, que es presenten com a resultats a un apartat posterior.

A partir del tractament posterior de la base de dades, una vegada completada l'estructuració i depuració d'aquestes, s'ha realitzat l'anàlisi de dades per:

- Determinar els noms més comuns i la seva evolució entre les tres generacions que apareixen a la base de dades.
- Comprovar el grau de compliment del sistema de transmissió onomàstica tradicional de Mallorca.
- Esbrinar patrons de comportament en la selecció de noms secundaris, determinant quin ha estat el paper de l'Església i la religió en la seva elecció.

7. RESULTATS

7.1. Corpus onomàstic de noms principals

El primer resultat que es presenta fa referència al conjunt de noms emprats. Així, a la taula 3 es presenta la llista de noms més usuals, com a nom principal, a la mostra. En general:

- El corpus onomàstic masculí presenta un total de 55 noms diferents, essent els més usuals Joan, Antoni, Miquel, Pere i Bartomeu. Els manco emprats són Domingo, Esteve, Gaspar, Gonçal (escrit Gonsales), Ventura, Montserrat, Jerònim, Ignasi i Marc (tots amb una aparició a la mostra).
- En el cas dels noms femenins, s'ha emprat un total de 41 variants, essent les més usuals Catalina, Joana, Antònia, Francesca i Margalida. Igualment, els noms manco emprats són Paula, Casilda, Llúcia, Àngela, Cecília, Benvinguda, Miquela, Leocàdia i Florentina.
- El nom dels sants patrons d'Inca, Abdon i Senén, si bé es veurà que apareixen dintre del conjunt de noms secundaris, no són en cap cas el nom principal de cap nadó batiat entre 1816 i 1820.

Noms masculins	Aparició	Noms femenins	Aparició
Joan	16,40 %	Catalina	16,51 %
Antoni	11,98 %	Joana	16,30 %
Miquel	11,07 %	Antònia	13,81 %
Pere	9,25 %	Francesca	12,95 %
Bartomeu	6,87 %	Margalida	8,75 %
Jaume	6,17 %	Magdalena	7,62 %
Gabriel	5,40 %	Maria	5,34 %
Francesc	3,29 %	Jerònima	2,63 %
Guillem	3,15 %	Aina	2,28 %
Rafel	2,66 %	Esperança	1,64 %

Taula 3. Percentatge d'aparició dels noms principals més comuns a Inca entre 1816-1820, per gènere. Font: elaboració pròpia (APMSJ, 1816-1820).

Estudis d'altres autors demostren que hi ha una coincidència de noms més habituals entre diversos indrets de Mallorca. Així, fent un estudi comparatiu, es podria comprovar que el nom Joan és el més habitual en tots els casos i que la resta de noms coincideix en un mínim d'un 70 % entre Inca i altres poblacions, considerant els deu noms amb més percentatge d'aparició. En el cas dels noms femenins, si bé no coincideixen els noms més habituals, hi ha confluència superior al 90 % entre Inca i altres localitats mallorquines (Pallicer, 2008; Rodado, 2007).

A continuació s'analitza el grau de seguiment del sistema de transmissió onomàstica basat a emprar noms dels antecessors de la persona batiada.

7.2. Seguiment del sistema de transmissió onomàstica

Un segon resultat es relaciona amb la comprovació del nivell de respecte de la tradició del sistema de transmissió onomàstica seguit a Mallorca durant el segle XIX.

D'aquesta manera, s'ha pogut determinar que en el 78,6 % dels batiats entre 1816-1820 el nom principal atorgat en el moment del baptisme coincideix amb el d'un progenitor o padrí. En particular, en el 25,2 % ho fa amb un progenitor i en el 66,4 %, amb un padrí. S'ha de notar que en alguns casos és amb progenitor i padrí alhora, per coincidir també aquests. En aquests càlculs s'han descartat les persones que tenen antecessors desconeguts o que no s'han pogut determinar per dificultats de lectura de la font documental.

S'ha fet un aprofundiment en el tractament de dades, establint una ordenació

cronològica dels descendents de les unitats familiars batiats entre 1816 i 1820. Aquesta s'ha realitzat a partir de la data de baptisme i no assegura que el primer fill batiat del nucli familiar sigui el primogènit, però sí estableix una relació d'orde entre els germans que permet extreure resultats més detallats:

- Els primers fills registrats com a fills de la unitat familiar tenen el nom d'un padrí o padrina en el 86,7 % de casos, i d'un progenitor, en el 31,41 %.
- Els segons i tercers fills registrats cronològicament segueixen percentatges de repetició de nom dels antecessors en percentatges similars als dels germans majors registrats.

A la taula 4 es pot veure el total de persones segons la seva posició relativa de filiació entre els batiats entre 1816-1820. Es pot apreciar que, dels 347 primers fills registrats, el 86,74 % tenen el nom d'un padrí o padrina. Aquest percentatge és del 78,9 % en els 138 segons fills registrats, i del 82,3 % en els tercers.

Ordre de filiació	Repeteixen nom de padrí o padrina	Repeteixen nom de progenitor	Total
1	301 (86,74 %)	109 (31,41 %)	347
2	109 (78,99 %)	48 (34,78 %)	138
3	14 (82,35 %)	4 (23,53 %)	17

Taula 4. Relació entre el número d'ordre relatiu de naixement dintre de la unitat familiar i la repetició de nom d'un antecessor. Font: elaboració pròpia (APMSJ, 1816-1820).

Per altra banda, hi ha 137 persones que s'han batiat sense el nom d'un antecessor. Després d'analitzar aquests s'ha pogut comprovar que un total de 44 tenen germans majors, entre els quals:

- En 22 casos (50 %) el germà o la germana anterior ja tenia el nom d'un progenitor; per tant, el nom del/de la menor ja estava exempt de seguir el sistema de transmissió onomàstica.
- En 22 casos (50 %) era el segon fill registrat de la unitat familiar i seguia a un germà que no tenia el nom d'un antecessor. Per tant, no té sentit plantejar-se cap sistema de transmissió onomàstica, atès que es desconeix si el germà major el seguia o no.

A la resta de casos no hi ha més dades per treure conclusions. Així doncs, en cap cas s'ha detectat una situació en què a un baptisme s'hagi deixat d'aplicar la norma del sistema de transmissió onomàstica de Mallorca.

Quant als noms més usats, quan no hi ha coincidència amb el nom d'un antecessor, a la taula 5 es pot comprovar que els noms més freqüents són Miquel, Joan, Maria i Francesca.

Es pot establir una relació entre els noms que apareixen a la taula 5 i el religiós que ha administrat el sagrament. S'han considerat els casos en què

Noms masculins	Aparició	Noms femenins	Aparició
Miquel	17,6 %	Maria	18,9 %
Joan	14,7 %	Francesca	12,2 %
Pere	10,3 %	Antònia	12,2 %
Bartomeu	10,3 %	Catalina	12,2 %
Gabriel	8,8 %	Joana	10,8 %
Francesc	5,9 %	Jerònima	8,1 %
Jaume	4,4 %	Margarita	5,4 %
Josep	4,4 %	Magdalena	4,1 %
Antoni	2,9 %	Rosa	4,1 %
Jordi	2,9 %	Esperança	2,7 %

Taula 5. Noms més usuals quan el nom no coincideix amb cap antecessor, al període 1816-1820. Font: elaboració pròpia (APMSJ, 1816-1820).

no hi havia obligació de seguir la tradició onomàstica. Ja sigui per ser tractar-se de pares o padrins desconeguts o per ser germà menor d'un altre que no tenia el nom d'un antecessor, s'ha relacionat cada nom amb el clergue del baptisme, considerant només els religiosos que havien administrat més del 10 % d'aquests. Els resultats, que es poden apreciar a la taula 6 en el cas dels masculins i a la taula 7 per als femenins, presenten alguns detalls a destacar:

- El 21,05 % dels nadons batiats pel prevere Gabriel Ramis tenen el nom de Miquel i el 13,16 %, el de Joan i el de Gabriel. Si bé el nom de Joan és el més usual a la llista de noms més comuns, amb un percentatge similar del 16,4 % enfront del 13,16 % (taula 3), cal destacar que els noms de Miquel i Gabriel ocupen la tercera i la setena posició a la llista de noms més comuns (taula 3), amb percentatges d'aparició que són la meitat que els percentatges quan el prevere és Gabriel Ramis. S'ha de destacar també que la variant femenina Gabriela només ha estat assignada pel prevere Gabriel Ramis.
- El 40 % dels nins batiats per Joan Ferrer tenen el nom de Bartomeu.
- El nom de Gabriel és administrat, en un 83,3 % dels casos, per Gabriel Ramis.
- El 70,5 % de les nines batiades per Joan Corró són Maria o Catalina. En el cas de Catalina, el percentatge de nines que ha batiat amb aquest nom entre el total de nines batiades (taula 7) duplica les aparicions de Catalina en el total de noms principals (taula 3). En el cas de Maria és set vegades més gran.
- En el cas del prevere Gabriel Ramis, es mantenen els percentatges generals dels noms més usuals, Joana, Antònia i Francesca, però minva a la meitat el percentatge de Catalina, el nom més usual entre les nines

d'Inca als anys 1816-1820. També destaca que Maria apareix amb un percentatge multiplicat per tres.

Noms masculins	Gabriel Ramis	Joan Corró	Joan Ferrer
Miquel	8 (21,05 %)	2 (11,76 %)	1 (10 %)
Joan	5 (13,16 %)	3 (17,65 %)	1 (10 %)
Bartomeu	3 (7,89 %)		4 (40 %)
Pere	3 (7,89 %)	1 (5,88 %)	2 (20 %)
Gabriel	5 (13,16 %)	1 (5,88 %)	
Francesc	2 (5,26 %)	1 (5,88 %)	
Antoni	2 (5,26 %)	1 (5,88 %)	
Jaume		3 (17,65 %)	
Josep	1 (2,63 %)	1 (5,88 %)	1 (10 %)
Guillem	1 (2,63 %)	1 (5,88 %)	

Taula 6. Noms masculins més usats i religió que administra el baptisme quan no se segueix el sistema de transmissió onomàstica. Font: elaboració pròpia (APMSJ, 1816-1820).

Noms femenins	Gabriel Ramis	Joan Corró	Joan Ferrer
Maria	6 (15,79 %)	6 (35,29 %)	
Joana	6 (15,79 %)	2 (11,76 %)	1 (10 %)
Catalina	3 (7,89 %)	6 (35,29 %)	
Antònia	4 (10,53 %)	3 (17,65 %)	1 (10 %)
Francesca	6 (15,79 %)	1 (5,88 %)	1 (10 %)
Jerònima	4 (10,53 %)		2 (20 %)
Margalida	3 (7,89 %)	1 (5,88 %)	1 (10 %)
Magdalena	2 (5,26 %)	1 (5,88 %)	
Esperança	1 (2,63 %)	1 (5,88 %)	
Teresa		1 (5,88 %)	

Taula 7. Noms femenins més usats i religió que administra el baptisme quan no se segueix el sistema de transmissió onomàstica. Font: elaboració pròpia (APMSJ, 1816-1820).

7.3. Variacions en el corpus onomàstic de noms

S'ha comentat més amunt que el sistema de transmissió onomàstica basat en el nom dels antecessors, que s'ha demostrat que se seguia a Mallorca a principis del segle XIX, genera poques variacions en el conjunt de noms emprats. La base de dades obtinguda ens permet fer un estudi comparatiu de les aparicions de noms principals entre les tres generacions. A la taula 8

Masculins	Gen. 1	Gen. 2	Gen. 3
Joan	16,82 %	16,78 %	15,34%
Antoni	11,68 %	11,86 %	12,72%
Miquel	10,28 %	11,41 %	12,13%
Pere	9,35 %	8,05 %	10,65%
Bartomeu	6,70 %	6,71 %	7,40 %
Jaume	6,54 %	6,49 %	5,03 %
Gabriel	4,67 %	5,37 %	6,80 %
Francesc	3,74 %	2,24 %	3,85 %
Guillem	3,12 %	3,13 %	3,25 %
Rafel	2,49 %	3,36 %	2,07 %
Catalina	18,22 %	16,11%	13,61 %
Joana	15,73 %	17,00%	16,46 %
Antònia	13,24 %	15,21%	12,97 %
Francesca	12,93 %	12,75%	13,29 %
Margalida	10,28 %	6,94%	8,23 %
Magdalena	7,32 %	8,28%	7,28 %
Maria	3,89 %	6,94%	6,01 %
Jerònima	2,18 %	1,57%	5,06 %
Aina	1,87 %	2,46%	2,85 %
Esperança	2,02 %	1,34%	1,27 %

Taula 8. Evolució dels percentatges d'aparició dels noms més usuals al llarg de les tres generacions de la base de dades. Font: elaboració pròpia (APMSJ, 1816-1820).

es pot veure que el conjunt de noms més usuals presenta poques variacions percentuals entre les persones de les tres generacions de la base de dades. Es confirma l'afirmació de la perpetuació del corpus de noms a causa del sistema de transmissió onomàstica basada en els noms dels antecessors (Meza, 2016; Pieras, 2002).

L'anàlisi de la variació de noms principals s'ha ampliat a l'establiment d'una comparació entre els noms existents a la base de dades de persones fins a 1820 i els noms més comuns a Inca el 2020.

Així, els noms més comuns a Inca el 2020, Segons l'Institut Balear d'Estadística, són Joan, Antoni i Josep per part masculina i Antònia, Catalina i Francesca a la femenina. El que sí augmenta de manera notable és la varietat de noms, amb 339 noms masculins distints i 450 de femenins. A la taula 9 es pot apreciar la llista dels noms més comuns a Inca el 2020 (IBESTAT, 2021).

Noms masculins	Aparició	Noms femenins	Aparició
Joan	9,50 %	Antònia	5,92 %
Antoni	6,74 %	Catalina	4,63 %
Josep	6,06 %	Francesca	4,51 %
Miquel	5,43 %	Maria	4,50 %
Francesc	4,96 %	Margalida	3,81 %
Pere	3,25 %	Magdalena	3,11 %
Jaume	2,56 %	Joana	2,49 %
Manuel	2,45 %	Aina	2,27 %
Bartomeu	2,25 %	Carme	2,25 %
Rafel	2,09 %	Isabel	1,35 %

Taula 9. Percentatge d'aparició dels noms principals més comuns a Inca el 2020, per gènere. Font: elaboració pròpia (Ibestat, 2021).

L'estudi comparatiu d'aparició de noms, entre 1820 i 2020, denota que tant en els noms masculins com en els femenins se'n repeteixen vuit dels deu més habituals. Desapareixen de la llista els noms Gabriel i Guillem, substituïts per Josep i Manuel, i Jerònima i Esperança, substituïts per Carme i Isabel.

7.4. Noms compostos

Un aspecte a destacar de les dades obtingudes de les fonts documentals és la quantitat de noms compostos. En el total de persones de la base de dades, el 37,7 % tenen més d'un nom (incloent els nadons batiats, progenitors i padrins). A la taula 10 es mostra el percentatge de persones amb nom compost a cada una de les generacions. El 93,1 % de les persones batiades (de les quals es té el registre de baptisme) tenen noms compostos. En canvi, a les generacions anteriors els percentatges baixen fins al 19,58 % en el cas dels padrins i al 23,09 % en els progenitors. Cal notar que aquestes dues dades no són vàlides, perquè s'ha pogut comprovar que els noms de progenitors i padrins no sempre apareixen complets a les partides de baptisme dels fills o nets. Per aquest motiu, l'estudi dels noms compostos es reduirà a les persones de la tercera generació, pel fet de disposar de totes les dades.

Generació	Amb nom compost	Aparició
1	251	19,58 %
2	205	23,09 %
3	608	93,11 %

Taula 10. Percentatge de persones de cada generació que tenen noms compostos. Font: elaboració pròpia (APMSJ, 1816-1820).

Quantitat de noms secundaris (generació 3)	Total de persones	Percentatge
1	381	62,6 %
2	164	26,9 %
3	41	6,7 %
4	14	2,3 %
5	4	0,6 %
6	1	0,1 %
7	2	0,3 %
8	1	0,1 %

Taula 11. Quantitat i percentatge de persones de la generació 3 amb noms secundaris. Font: elaboració pròpia (APMSJ, 1816-1820).

A més del nom principal, les persones batiades entre 1816 i 1820 tenen una mitjana d'1,4 noms addicionals, amb una variància de 0,9 (denota una gran variabilitat a la quantitat de noms). Així, la persona amb més noms assignats en té nou (entre principal i secundaris): es tracta d'Antoni Montserrat Pere Benet Bernadí Josep Gabriel Abdon i Senén, nascut dia 29 d'abril de 1819.

A la taula 11 es pot veure que la majoria de persones batiades a la generació 3 tenen un o dos noms secundaris, amb percentatges del 62,6 % i el 26,9 %. Per tant, el 89,5 % tenen un nom compost de dos o tres noms en total. A la mateixa taula es pot apreciar que els percentatges disminueixen a mesura que augmenta el total de noms secundaris.

Si s'estableix una relació entre la quantitat de noms secundaris i el religiós que administra el sagrament, es poden destacar alguns resultats, com es pot veure a la taula 12:

- Els preveres amb més baptismes tenen mitjanes semblants en la quantitat de noms secundaris, que oscil·len entre 2,4 i 2,5 noms secundaris per persona.

Prevere	Mitjana de noms secundaris	Màxim de noms secundaris	Mínim de noms secundaris
Gabriel Ramis	2,4	8	1
Joan Corró	2,5	7	1
Joan Ferrer	2,4	5	1
Joan Amengual	2,4	9	1

Taula 12. Quantitat de noms secundaris assignats als baptismes pels preveres amb més registres de baptismes. Font: elaboració pròpia (APMSJ, 1816-1820).

- En tots els casos hi ha una gran variabilitat en la quantitat de noms, i tots han fet baptismes amb cinc o més noms secundaris. El màxim de noms correspon a un baptisme de Joan Amengual.

Atès que el pes de la tradició onomàstica limita la llibertat de selecció del nom principal, l'anàlisi dels secundaris permetria detectar les tendències de l'època per seleccionar els noms.

A la taula 13 es pot veure que els noms secundaris més usuals són:

- Els noms masculins Mariano, Gabriel, Joan, Josep, Abdon, Senén. El primer d'aquests apareix en el 56,93 % de casos. Això vol dir que més de la meitat dels nins tenen Mariano entre els seus noms secundaris.

Noms masculins	Aparicions	% nadons amb el nom
Mariano	186	56,88 %
Gabriel	55	16,82 %
Joan	40	12,23 %
Abdon	27	8,26 %
Senén	27	8,26 %
Josep	26	7,95 %
Lluís	11	3,36 %
Ramon	10	3,06 %
Francesc	7	2,14 %
Antoni	7	2,14 %

Noms femenins	Aparicions	% nadons amb el nom
Maria	225	69,02 %
Ana	69	21,17 %
Gabriela	10	3,07 %
Josepa	9	2,76 %
Rosa	8	2,45 %
Raimunda	5	1,53 %
Lluïsa	5	1,53 %
Magdalena	5	1,53 %
Tomasa	4	1,23 %
Paula	3	0,92 %

Taula 13. Noms secundaris més usuals a Inca en el període 1816-1820. Font: elaboració pròpia (APMSJ, 1816-1820).

- Dos noms femenins que destaquen sobre la resta: el nom de Maria apareix com a nom secundari en el 69 % de les nines i Aina, en el 21,2 %. Amb percentatges inferiors (amb una diferència de quasi del 20 % per davall d'Aina) apareixen Gabriela, Rosa, Josepa i Lluïsa.

També a partir de la llista de noms secundaris més usuals, i fent una vinculació amb el prevere del sagrament, com es pot veure a la taula 14 en el cas dels noms masculins i a la taula 15 en els femenins, es pot destacar que:

- Els noms Gabriel, Abdon i Senén només són assignats per Gabriel Ramis. A més, l'assignació dels noms dels patrons d'Inca sempre es fa amb la fórmula "Abdon y Sennen", com si fossin un únic nom.
- El 70 % dels Joan i el 72,7 % dels Lluís són assignats per Joan Corró.
- El nom Gabriela només és assignat només pel prevere Gabriel Ramis.
- El nom Rosa ho és majoritàriament per Joan Corró, de manera que el 88 % de les Rosa provenen de baptismes d'aquest prevere.
- El nom Tomassa només és assignat pel prevere Joan Ferrer.

En el cas de Gabriel Ramis s'han pogut obtenir dos resultats més relacionats amb la vinculació dels noms i la religió. Així:

- Aquest prevere ha assignat noms poc habituals a Mallorca (amb cap aparició com a nom principal). Dins aquesta llista es poden destacar: Patrici, Joan Nepomucè, Melchiado, Hilari, Bonifaci, Servasi i Protasi, Anastasi, Joan de Mata, Ambrosi, Eugeni, Canut, Rufo, Fulgenci, Cecili, Hermenegild, Absaló, Juliana, Benvinguda, Margalida d'Escòcia o Dorotea.

Noms masculins	Gabriel Ramis	Joan Corró	Joan Ferrer	Aparicions
Mariano	80	72	34	186
Gabriel	55			55
Joan	10	28	2	40
Abdon	27			27
Senén	27			27
Josep	12	9	5	26
Lluís	3	8		11
Ramon	4	2	4	10
Francesc	4	2	1	7
Antoni	3	4		7

Taula 14. Relació entre els noms secundaris masculins més usuals i el prevere. Font: elaboració pròpia (APMSJ, 1816-1820).

- Al 6,4 % de baptismes algun dels noms secundaris coincideix amb el sant del santoral del dia, segons el de l'època. Així, s'han assignat noms com Bonifaci de Magúncia, Marçal de Limoges, Marta de Betània, Eugeni de Toledo, Sant Celestí I o Silvestre.

8. CONCLUSIONS

Amb el present estudi s'ha arribat a les següents conclusions generals:

- La utilització de les tecnologies de la informació i les comunicacions, en el vessant de l'anàlisi de dades, permet extreure resultats no trivials entre variables relacionades entre si. La base de dades pot servir de fonament per a la realització d'estudis demogràfics ulteriors.
- L'anàlisi de dades permet detectar i corregir errades de transcripció d'informació i errades de les pròpies fonts de dades.
- S'ha comprovat que el corpus onomàstic ha presentat pocs canvis entre les tres generacions analitzades. Així mateix, la llista de noms s'ha mantingut semblant entre 1820 i 2020, amb variacions percentuals.
- No s'ha detectat cap cas en què no s'hagi respectat el sistema de transmissió onomàstica de principis del segle XIX.
- S'ha demostrat la tradició d'assignar noms secundaris addicionals als noms principals.

En relació amb la influència de la religió i els clergues a l'onomàstica d'Inca:

- Els noms secundaris més assignats són Mariano i Maria. Aquest fet es pot vincular a una tradició onomàstica mariana relacionada amb el nom de la parròquia d'Inca (Santa Maria la Major).

Noms femenins	Gabriel Ramis	Joan Corró	Joan Ferrer	Aparicions
Maria	117	78	30	225
Ana	39	23	7	69
Gabriela	10			10
Josepa	5	1	3	9
Rosa	1	7		8
Raimunda	1		4	5
Lluïsa	3	2		5
Magdalena	3	2		5
Tomassa			4	4
Paula	2		1	3

Taula 15. Relació entre els noms secundaris femenins més usuals i el prevere. Font: elaboració pròpia (APMSJ, 1816-1820).

- Hi ha una relació important entre el prevere del baptisme i l'assignació d'alguns noms principals i de secundaris. Així, es pot destacar la utilització dels noms Gabriel, Gabriela, Abdon i Senén quan el prevere és Gabriel Ramis, i Joan, Lluís o Rosa en el cas de Joan Corró.
- Hi ha una relació important entre el prevere del baptisme i l'assignació de noms que coincideixen amb el sant del santoral del dia: aquesta assignació només es detecta quan el prevere del baptisme és Gabriel Ramis.
- Hi ha una relació important entre el prevere i l'assignació de noms que no són habituals a Mallorca, de manera que aquests casos han ocorregut sempre que el prevere ha estat Gabriel Ramis.
- Els noms dels sants d'Inca, Abdon i Senén, només han aparegut, sempre junts, quan el prevere ha estat Gabriel Ramis. No s'ha detectat cap persona amb cap d'aquests noms com a principal.

Per tant, es pot afirmar que hi ha una relació important i una influència de la religió i l'Església a l'onomàstica d'Inca entre 1816 i 1820.

9. AGRAÏMENTS

La realització de l'estudi anterior ha estat possible gràcies a:

- L'equip de preveres de la Unitat Pastoral d'Inca, per permetre la consulta del fons documental de l'Arxiu Parroquial.
- L'assessorament del Sr. Miquel Pieras Villalonga durant la realització de l'estudi i interpretació de resultats.

10. BIBLIOGRAFIA

APSMJ, Arxiu Parroquial de Santa Maria la Major. 1816-1827. Libro de Bautismos 1816-1827, volum 170. Inca (Mallorca), 1816-1827.

Ballesteros, J. A. 2004. "Onomástica y mentalidades en el siglo XVI. Espacio, tiempo y forma". Sèrie IV, Historia Moderna, núm 17; pp. 27-58.

Fernández, L. 2006. "¿Cómo analizamos datos cualitativos?" Butlletí La Recerca. Universitat de Barcelona. Institut de Ciències de l'Educació. Secció de Recerca. ISSN: 1886-1946. DL: B.20973-2006.

Fernández, E. 2015. "El nombre y los apellidos. Su regulación en Derecho español y comparado". Memòria de Tesi Doctoral, Universidad de Sevilla.

Fiol, P.; Parets, J. 2017. "Preveres d'Inca ordenats en els s. XVIII i XIX." XVIII Jornades d'Estudis Locals. Edita: Ajuntament d'Inca. DL: PM 145.2018. doi: 10.3306/JELINCA.18.87. Inca, 2017.

Delgado, J. 2011. Genealogía y Heráldica. Biblioteca Nacional de España.

Servicio de Información Bibliográfica del Ministerio de Educación, Cultura y Deporte del Gobierno de España. Disponible online: <http://www.bne.es/>

Ferrer, M. 1994. "Corrientes políticas y actitudes religiosas en Mallorca durante el siglo XIX". *Bolletí de la Societat Arqueològica Lul·liana (BSAL)*; número 50; pàgines 443-526. ISBN: 0212-7458. DL: PM 738-1960.

Fullana, P. 2010. "Educació i modernitat a Inca: un recorregut per algunes de les principals iniciatives (1800-1939)." *Jornades d'Estudis Locals, Inca, 2010*.

Ginard, A.; Estrany, J. 2012. "Un plànol del nucli urbà d'Inca (1808). Context històric i georeferenciació." *XIII Jornades d'estudis Locals. Edició: Ajuntament d'Inca. Inca, 2012*.

IBESTAT, Institut Balear d'Estadística. (Maig de 2021); disponible en línia: <https://ibestat.caib.es/ibestat/inici>.

INE, Instituto Nacional de Estadística. (Maig de 2021); disponible en línia: <https://www.ine.es/>.

Lozano, E. 2020. *Guia de recursos per a la recerca genealògica a la comarca del Solsonès*. Generalitat de Catalunya, Departament de Cultura, Arxiu Comarcal del Solsonès.

Mascaró, J. 1995. "Estudis socials sobre la família a les Balears. Transmissió de noms i estratègies familiars." *Estudis Baleàrics*. Número 50; Pàgines 49-58. ISSN: 0212-3703.

Meza, S. 2016. "Costumbres de poner nombres a los niños". Disponible en línia: <https://blog.myheritage.es/2016/07/costumbres-de-poner-nombres-a-los-ninos/>

Miralles, J. 2018. "Entrevista sobre tradició onomàstica en Mallorca". Disponible en línia: <http://www.centpercent.cat/practicament-ja-sha-perdut-tradicio-posar-nom-dels-padrins/>

Pallicer, M. 2008. "Fonts bàsiques per a l'estudi de l'Onomàstica i la Toponímia a l'Arxiu Diocesà de Menorca. L'exemple de Ciutadella entre 1804 i 1827." *XXI Jornada d'Antroponímia i Toponímia*. Santa Maria del Camí, 2008.

Pieras Salom, G.; Pieras Villalonga, M. 2002. "Antroponímia d'una vila artesana. Inca, 1872." *XV Jornada d'Antroponímia i Toponímia, Manacor, 2002*.

Pieras, G. 2018. *La mort i el cementeri d'Inca (1820-1940)*. Editorial: Lleonard Muntaner. ISBN: 978-84-17153-54-0. DL: 1302-2018.

Rodado, B. 2007. *Evolució dels noms dels infants a Algaida durant el segle*

XX. Coneixements, usos i representacions socials de la llengua catalana. Universitat de les Illes Balears (UIB), 2007.

Rodríguez, C.; Lorenzo, O.; Herrera, L. 2005. "Teoría y práctica den Análisis de Datos cualitativos. Proceso General y criterios de calidad". Revista Internacional de Ciencias Sociales y Humanidades, SOCIOTAM. Vol. XV. Número 2. Universidad Autónoma de Tamaulipas, México. ISSN: 1405-3543.

Salazar, J. 2007. "La Onomástica como elemento del Patrimonio Cultural". Revista de la CECEL, 8, pàgines 37-50. ISSN: 1578-570-X.

Salvà, P. 1981. "La dinámica de la población de las Islas Baleares en el último tercio del siglo XIX (1878-1900)". Treballs de Geografia; Número 38; pàgines 77-139.

Sarduy, Y. 2007. "El análisis de información y las investigaciones cuantitativas y cualitativas". Revista Cubana Salud Pública; número 33(2). Sociedad Cubana de Admnistración de Salud, Cuba, 2007. ISSN: 0864-3466.

Zabalza, A. 2008. "Nombres viejos y nombres nuevos. Sobre la onomástica moderna". Revista Memoria y Civilización (M&C); número 11; pàgines 105-134. ISSN: 1139-0107. ISSN-e: 2254-6367. DL: NA 54-1992.

